

Nasi dopisi.

Iz Gorice 19. marca. (Izv. dop.) — Žalost, katero sv. cerkev zdaj s posebnimi obredi razodeva, se je ravno v Veliki teden za goriško škofijo nagloma pomnožila. Prevzvišeni in milostljivi naš knezonadškof Andrej Gollmayr je v soboto 17. t. m. ob 4 $\frac{1}{2}$ ure zjutraj, previden s sv. sakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal v 86 letu svoje starosti. Danes je dovoljen pristop v notranjo dvorano škofijskega sedeža, kamor se ljudstvo vseh stanov v veliki množici ves dan tere kropit truplo pokojnega višega pastirja. Jutro, v torek, ob 9. uri zjutraj ponesejo ranjcega škofa slovesno k večnemu počitku. Sprevod bo čez Travniki v veliko cerkev in odtod na staro pokopališče, kjer bodo v ondotni kapelici ostanki pokojnikov počivali. — Pokojnik je bil do zadnjega čvrst; poslednjih 14 dni se je nekoliko slabo počutil, ležal je pa samo zadnja dva dni in je še v četrtek akte podpisaval. Pri zavesti je bil ostal do konca, in smrt mu ni delala bolečin, ker preselil se je v boljši svet, kakor da bi bil mirno zaspal. N. V. M. P.! — Kakor doslej poročajo, zapustil je glavni del svoje imovine „malemu semenišču“ (škofovi hiši), „Andrejevišču“, katero je on osnoval, in katero je dobilo po njem svoje ime. Drugo je odločil tukajšnjim zavodom, potem svojim služabnikom in nekaj tudi ubogim v Radovljici, njegovem rojstnem kraju. — Kakor znano, bil je rojen v Radovljici leta 1797., v mašnika je bil posvečen v Ljubljani 1821., za knezonadškofa goriškega imenovan pa 1854. in je prišel kot tak od papeža potrjen l. 1855. Bil je skriven svetoalec Nj. Velikanstva cesarja in je užival visoke časti in naslove, podeljene mu od cesarja in papeža. Glas je imel v gosposki zbornici na Dunaji, kakor v deželnem zboru goriškem. Na Dunaj je zahajal samo, kedar so se škofje posvetovali skupno o postopanju proti novim zakonom, ki zadevajo vero in šolsko odgojo; v goriškem deželnem zboru pa si ga prejšnja leta pogostem zapazil. Duhovščina je izredno častno obhajala l. 1880. petindvajsetletnico njegovega višega pastirovanja, in kedar je bila drugače prilika, se mu je poklonila. Velika mu je bila skrb za povzdigo osrednjega semenišča, kateremu je priskrbel krepkih učiteljskih moči. Veljal je kot strokovnjak v bogoslovji in v obče kot naobraženec visoke stopinje. Na zunaj je ljudstvo le malo izvedelo o njegovem delovanju; bilo pa je od začetka ravno slovenskih duhovnikov nekaj okoli njega, ki bodo vedeli natančno in po vrednosti ocenjevati njegovo delovanje in raznostransko mišljenje. Upati je, da nam od imenovane strani visokega dostojanstvenika slovenskega rodu po vrednosti tudi javno ocenijo. Mi spominjamo tukaj samo na to, da je bil pokojnik, kakor obče znano, sodelovalec imenitnega prevoda Svetega pisma na slovenski jezik, da je bil nadalje ud naših učnih zavodov, in da je enakopravnost spoštoval nasproti vsem narodnostim. Bog nam ne odkrati vrednega njemu in nam pravičnega naslednika! Takega smo toliko bolj potrebni, kolikor bolj nas na vse druge strani prezirajo, in ima slovenski narod na Goriškem in v obče Primorskem edino v duhovščini še zanesljivo zaslombo, da se do cela ni pogubil.

Sinoči smo zapazili v gledišči pri koncertu, od vojaške godbe izvrševanjem, tudi namestnika tržaškega, barona Depretisa. Njegov prihod morda ni brez posebnega namena z ozirom na bodočega goriškega škofa. Pa na to stran bo časa še dovelj za ugibanje in razgovarjanje.

Naj danes še kratko dostavim, da je imela goriška čitalnica 12. t. m. svojo poslednjo postno veliko zabavo

z igro („Ženske solzé“), mnogovrstnim petjem in godbo na glasoviru. Izvršitev se je tudi to pot prav dobro obnesla, samo občinstva je bilo primerno malo; kriv je bil sneg, ki je bil ravno ta dan tudi Gorico močno pobelil. „Sočo“ so bili zadnjič zasegli, ker je v soglasji z občin mestnim mnenjem grajala c. k. uradnika zaradi njegove prevelike nemarnosti v uradnih opravkih. Izšel je drugi natis v soboto.

Iz Gorice 20. marca. — Vreme je prek in prek oblačno in deževno. Ljudstvo vré v dežji v mesto. Stacune zapirajo, plinove svetilnice, opletene z belo-črno tenčico, so prižgane na Travniku, v kastelji, in koder pojde sprevod. Hiše imajo mnoge po oknih črne zaves. Ob 9. uri začne se sprevod pomikati. Duhovščine mnogo, meščanstva malo; ljudstva obilo po stranéh. Sprevod vodi tržaški škof Glavina, za krsto gre tudi namestnik Depretis. V prvostolni cerkvi so začetkom samo odličniki raznih korporacij, ljudstvu so še le pozneje vstop dovolili. Tržaški škof mašuje veliko črno mašo, po maši je imel prof. bogoslovja Alpi daljši italijanski govor o zaslugah pok. škofa. Cerkveno opravilo traja do 11 $\frac{3}{4}$, potem gre sprevod na staro pokopališče, kamor dojde med velikim dežjem opoludne. Množica se je potem kmalu razkropila.

Iz Ljubljane. — Bližajo se prazniki velikonočni, v katerih si veselo kličejo „aleluja!“ kmetovalci in obrtniki, meščani in seljani. Tudi politika miruje v praznikih, le zgodovina hodi nepretrgoma svojo pot. — Naši državni poslanci vrnil so se domu, ker tudi zborovanje državnega zbora je pretrgano za 14 dni. Posebnih vspehov naši poslanci iz zadnjih časov nimajo pokazati, ker na najimenitnejšem polju naših narodnih zahtev gospodari še zmiraj naučni minister Conrad, katerega uže Slovenci dosti poznamo, da se samo sili umikuje, ako se nam tudi tam pričinja izpolnovati malenkost onega, kar bi se nam po pravici bilo moralo zdavnej popolnem vresničiti. Pray nič se še ni na boljše obrnilo stanje Slovencev na Štajarskem, Koroškem in Primorskem, akoravno je vsakemu očitno, da okrepčanje slovenskega življa na Primorskem pomeni okrepčanje državi prijaznega in ji zvestega prebivalstva.

Tudi gospodari na Kranjskem še zmiraj našemu narodu nasproten deželni odbor in po večini temu enak deželni zbor; toda zanašamo se, da so se temu zboru ure uže stekle do malega! Ako pa tudi slovenski poslanci niso prinesli volilcem svojim za zdaj posebnih pirhov, se ima pa vendar vsa desnica veseliti lepega vspeha. Pred vsem se je primanjkljaj v državnem gospodarstvu skrčil na 16 milijonov, pa bi bil uže po vsem zginil, ako bi ne delali toliko železnic in drugih gospodarskih naprav. — Dogodba s Kaminsky-em, s katero je levica hotela vlado prekucniti, splavala je skoraj po vodi, nasproti pa veleizdajsko početje levičnega poslanca Schönererja oestro zadeva vse one kroge, kateri svoje početje opirajo na nemško-irredentovsko rogovljenje. Po vsem tem večina državnega zbora lahko zadovoljna kliče: aleluja!

— (Mestni odbor ljubljanski) zboruje danes popoldne ob 5. uri in obravnava:

- a) o reklamacijah vloženih zoper volilni imenik za letošnje dopolnilne volitve v mestni odbor;
- b) o odborniških mestih, katera je letos dopolniti, in o volilnih dnevih za te dopolnilne volitve;
- c) o sestavi volilnih komisij;

nadalje pa še o poročilih finančnega in stavbenega odseka, in končno v tajni seji o osebnih zadevah.

— († *Nadškof goriški Andrej Gollmayr*), rojen Radolčan, umrl je preteklo soboto zjutraj v 86. letu svoje starosti; slovesen pogreb bil je včeraj. Obširneje poročilo je v današnjem dopisu „iz Gorice“. — Večen spominj izglednemu škofu, slavnemu našemu rojaku!

— (*Narodne biblijoteke*) izšel je 2. snopič, obsegajoč „Kranjsko Čebelico“. Cena snopiču je 15 kr.

— (*Porotna sodba v Ljubljani*) obsodila je k smrti na vislicah Frančiško Možino in njenega pajdaša M. Kovačiča, katera sta bila zatožena zaradi umora moža zatoženke Možine. Pri obravnavi sta oba po moči, pa brez vspeha tajila; zdaj po obsodbi je pa Kovačič obstal, da je našuntan po zatoženi ženi umorjenega — sam umoril ga, žena pa da mu je pomagala pri prenašanju. — Nadalje so obsodili porotniki tatu France Šoberja, ki je na Laškem nakradel različnega blaga v vrednosti 180 gold. ter prodajal po Notranjskem. Obsojen je bil na 8 let težke ječe. Bivši šišenski učitelj Žebre je bil včeraj obsojen na 3 mesece ječe, njegova tovarša: Korbar na 6 let, Windischer pa na tri leta zavoljo goljufije.

— (*Poštna hranilnice*) vsled razglasa c. k. trgovinskega ministerstva dne 28. febr. so te-le: Banjaloka, Dvor pri Žuženberku, Črmošnice, Črnelj, Dovje, Gradec, Hoterdešica, Jesenice na Savi, Ig (Studenec), Izlak, Krka, Košana, Kostanjevica, Kranjska gora, Lašiče, Lesce, Litija, Logatec, Metlika, Merna peč, Planina, Polhovgradec, Ponova vas, Rakek, Razdrto, Ribnica, Reka (Kočevska), Rudolfovo, Senčur pri Kranji, Šent-Kocijan, Šmartno pri Litiji, Šent-Rok, Šiška, Sodražica, Stari trg pri Rakeku, Travnik, Trebno, Tupaliče, Videm pri Lašicah, Vače, Vrhnika, Zatičina, Vipava, Višnja gora, Žiri, Žuženberg.

Na Štajarskem: Loče, Maribor, Podčetrtek, Podstreda.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Državni zbor pretrgal je svoje delovanje pretekli petek po sprejetem državnem proračunu in po nekaterih neizogibljivih praskah med desnico in levico. — Tudi velikonemški vitez Schönerer se je do konca vdeleževal zborovanja, akoravno je večina zbornice dovolila, da sme sodnija zoper njega postopati zaradi hudodelstva kalenja javnega miru. — Sodnija pa postopa tudi zoper druge sodeložnike pri veleizdajskih homatijah onega Wagnerjevega komersa. Ker je bilo 4000 ljudi navzočih, se bo brez velike težave dalo dokazati vse, kar se je oni večer godilo vpričo več profesorjev, državnih poslancev, treh policijskih uradnikov in vojaške godbe s kapelnikom, tudi bi bilo misliti, da je policija še med občinstvom imela kaj svojih ljudi. — Iz vsega tega bi bilo misliti, da Schönerer končno tudi stakne, kar bi bil uže zdavnej zaslužil. — Studentom pa se menda ne bo kaj posebnega zgodilo, ker se pri mladini, navadno po pravici, take hudobije ne devajo na najbolj tanko vago; toda napaka je v duhu, v katerem se odgoja mladina na vseučiliščih, posebno huda napaka je v tem, da se pri profesorjih, katere namestujejo, prav nič ne gleda na njihovo politično vedenje; in po tej odgoji zgublja se sistematično pri nemški akademski mladini ljubezen do domovine. — V zadnji vrsti bode tedaj za tako odgojo odgovoren naučni minister Conrad, ako ne bode vedel popolnem zatreti veleizdajškega plevela, ki se uže prav grdo širi na vseučiliščih na Dunaji, v Gradcu in v Pragi. — Preteklo nedeljo

zborovali so zopet delavci na dveh mestih, eno zborovanje je policija razpustila, pri enem pa rogovileža odstranila. Soboto večer trosili so po mestu socijalno-uporne tiskovine, policija je nekega mizarskega pomočnika pri tem delu zasačila in zaprla.

V nedeljo obiskal je tudi presvitli cesar razstavo pitane živine in je govoril z več českimi in moravskimi kmeti.

Pariz. — Preteklo nedeljo pričakovale so se v večih mestih homatije delavcev, posebno pa v Parizu. Vlada je imela na nogah vojake in policijo; zaprla je več znanih delavskih vodij, in vsled teh velikanskih priprav in odločnega postopanja zabranili so se več neredi. Lujiza Michél, znana komunardistinja, potika se bajé v Parizu, policija jo išče, pa prijela je še ni.

Angleška. — Irska deželna liga zopet govori grozovit jezik ognja in dinamita. Pretekli teden položena je bila velikanska patrona dinamita v palačo, kjer so uradi ministerskega predsednika, in v tiskarni časnika „Times“. Prva palača je hudo poškodovana, okna pa so daleč na okrog vsa razbita, časniki pripovedujejo, da je samo oken pokončanih za 10.000 gold. — V predmestji londonskem našli so dva soda smodnika. — Dva za ženske preoblečena možka napadla sta v Windsoru gospó Florence Dixié, katera je zadnji čas pisala v časnikih zoper ligo; zamašila sta ji usta s prstjo, potem jo napadla z bodali; poročila trdijo, da jo je rešil velik pes, ki ga je imela seboj, in tako je dobila le nekaj ran v roki. — Sploh se čuje, da hoče irska liga svoje strahovito početje preseliti iz Irske na Angleško.

Ruska. — Časniki trdijo, da je kronanje cara zdaj določeno za dan 29. maja. Priprave so velikanske, v gledališčih igralo se bode 14 dni s prosto vstopnino, ljudskih vesellic velikansko in krasno osnovanih ima biti v Moskvi in v Petrogradu. — Zadnje dni se je čulo, da se pletejo razgovori med Rusko, Laško, Francosko in Angleško zaradi skupnega postopanja zoper anarhiste in nihiliste; gotovo je, da noveje dogodbe na Francoskem in Angleškem mnogo pripomorejo k temu, da se bodo morebiti vendar vse evropske države, katerim je mar za lastni obstanek, zedinile v postopanju zoper skupnega sovražnika človeške družbe.

Laška. — Dne 18. t. m. našli so na palači starešin na kapitolu v Rimu rudečo zastavo v spominj obletnice komune v Parizu. — Kralj in kraljica bila sta v Livorni pri svečanosti dodelanega velikega vojnega broda navdušeno sprejeta. — Za varšavskega nadškofa imenovan je Vincencij Popiel, za škofa marokanskega pa Luigi Gonzaga.

Valahija. Iz Bukurešta. — Kralj in kraljica odpotovala sta na Laško.

Žitna cena

v Ljubljani 14. marca 1883.

Hektoliter: pšenice domače 7 gold. 64 kr. — banaške 8 gold. 75 kr. — turšice 5 gold. 36 kr. — soršice 6 gold. 50 kr. — rži 5 gold. 4 kr. — ječmena 4 gold. 39 kr. — prosa 4 gold. 87 kr. — ajde 4 gold. 23 kr. — ovsa 2 gold. 93 kr. — Krompir 2 gold. 86 kr. 100 kilogramov.